USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **A. T. V.**, zastoupen Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem se sídlem nám. 28. října 1898/9, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 5. 2019, čj. OAM-350/ZA-ZA11-HA13-2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 10. 2020, čj. 34 Az 12/2019-32,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Proti tomuto rozhodnutí žalobce brojil žalobou u Krajského soudu v Brně. Namítal, že jsou v jeho případě dány důvody pro udělení humanitárního azylu, neboť hospodářská situace v zemi původu mu nedovolila najít si zaměstnání. Žalobce má obavy z nepříznivých důsledků nuceného vycestování z ČR, neboť by nebyl schopen živit sebe a svoji rodinu. Žádostí o mezinárodní ochranu neusiloval o legalizaci pobytu na území ČR, ale právě o možnost zajistit obživu. Proto jsou v jeho případě dány okolnosti hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu. Pokud mu žalovaný vytýká, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podal až v době, kdy pro něj znamenala jedinou možnost dalšího legálního setrvání na území ČR, je třeba si uvědomit, že do té doby mu nutnost vycestování ani vzniku popsané újmy reálně nehrozila, a proto neměl reálné důvody k jejímu podání. V jeho případě jsou dány i důvody pro udělení doplňkové ochrany kvůli hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Obává se totiž, že v případě nuceného návratu do země původu může kvůli neúspěšné azylové žádosti čelit perzekuci v podobě šikany anebo vězení. Je mu známo, že k tomu u některých vietnamských občanů došlo.

[2] Krajský soud žalobu shora uvedeným rozsudkem zamítl. Ztotožnil se se závěry žalovaného, že v případě žalobce nejsou dány důvody pro udělení doplňkové ochrany, posouzení možnosti udělení humanitárního azylu nebylo nezákonné a vycestování žalobce

z území ČR není v rozporu s mezinárodními závazky. Žalobce se žádostí o udělení mezinárodní ochrany pokoušel o legalizaci svého pobytu, avšak k tomu zákon o azylu neslouží. Žalobce si pobyt může legalizovat jinak, nadto může svou ekonomickou a sociální situaci v zemi původu řešit ve spolupráci s tamními státními orgány a mezinárodními organizacemi. Žalobce námitku ohledně hrozby vážné újmy po návratu do země původu pro podání azylové žádosti nijak nekonkretizoval, z okolností ve věci je nicméně zřejmé, že doposud neměl se státními orgány v zemi původu žádné problémy. Žalobce po dobu svého dlouhodobého pobytu na území ČR od roku 2007 Vietnam dvakrát navštívil (v letech 2015 a 2019, vždy na dva měsíce) a během těchto pobytů neměl žádné problémy. Vietnamská ústava zaručuje svobodu pohybu. Podle informací plynoucích z podkladů shromážděných žalovaným problémy se státními orgány mají vietnamští občané, kteří byli odsouzeni v souvislosti s postupem proti národní bezpečnosti, případně vyjadřující kritiku proti vládě. To není případ žalobce, který nebyl nijak politicky aktivní. Není navíc zjevné, že případné související potrestání by bylo v rozporu s čl. 3 Úmluvy.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost. V ní namítá, že se krajský soud nevypořádal s žalobním bodem, podle něhož mu hrozí v případě návratu do země původu újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Krajský soud sice uvedl, že doposud byl stěžovatel pro vietnamské státní orgány bezúhonný, pominul však, že ten zatím nebyl v pozici neúspěšného žadatele o azyl. Důvodem pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla obava stěžovatele z nemožnosti získat obživu. Krajský soud tedy pochybil, pokud uvedl, že podmínky pro udělení humanitárního azylu nebyly naplněny. Nucený návrat stěžovatele do země původu bude mít negativní důsledky zejména pro jeho děti, neboť nebude schopen rodině nadále zajišťovat obživu. Krajský soud v tomto směru nesprávně konstatoval, že mu v začátcích může pomoci manželka. Přijatelnost kasační stížnosti stěžovatel shledává v tom, že jeden z hlavních rozhodovacích důvodů žalovaného i krajského soudu spočíval v časovém odstupu od příjezdu na území ČR do podání azylové žádosti. Stěžovatel zdůrazňuje, že v jeho případě vznikla potřeba udělení mezinárodní ochrany až tehdy, kdy mu reálně hrozila nutnost návratu do země původu. Pokud nebyl jeho předchozí legální pobyt již nadále možný, a zároveň stále existují azylově relevantní důvody, neměla by jej „opožděnost“ podání žádosti jakkoliv diskvalifikovat.

[4] Žalovaný ke kasační stížnosti uvedl, že se podrobně zabýval všemi skutečnostmi, které stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl, avšak neshledal je azylově relevantními. Kasační námitky jsou obdobné přechozím bodům vzneseným v žalobě, které krajský soud již vypořádal.

[5] Nejvyšší správní soud po posouzení formálních náležitostí kasační stížnosti nejprve přistoupil ke zkoumání její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. Zabýval se tedy tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39 (č. 933/2006 Sb. NSS).

[6] Nejvyšší správní soud v projednávané věci přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal. Stěžovatel uvádí, že by měla být přijatelnost kasační stížnosti dána s ohledem na dlouhou časovou prodlevu mezi započetím reálného pobytu na území ČR a podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Nespecifikuje však, zdali se domnívá, že tato otázka doposud nebyla v judikatuře zdejšího soudu řešena, zda řešena byla, a krajský soud se od konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu odchýlil, anebo ji posoudil v souladu s touto judikaturou, od které je nicméně třeba učinit judikatorní odklon. Nejvyšší správní soud nedospěl k závěru, že by v nynější věci byla přijatelnost dána z kteréhokoliv z těchto důvodů. Ke stěžovatelem popsané okolnosti (tedy dlouhému pobytu na území ČR před podáním samotné azylové žádosti) a jejímu dopadu na věrohodnost tvrzení žadatele, resp. účelovost podané žádosti, se Nejvyšší správní soud vyjadřoval již opakovaně. V rozsudku ze dne 13. 1. 2005, čj. 3 Azs 119/2004-50 (na který odkazoval i krajský soud, a ostatně i stěžovatel sám) uvedl, že *„jestliže cizí státní příslušník o azyl požádá až po poměrně dlouhé době strávené v České republice za situace, kdy jiné možnosti úpravy a obnovy legálnosti pobytu na tomto území jsou vyčerpány, ztíženy nebo omezeny, jedná se přinejmenším o nepřímý důkaz toho, že situaci ve své domovské zemi, pokud jde o důvody, pro něž lze azyl udělit, ve skutečnosti nepociťoval natolik palčivě. Zkoumání příčin, proč žadatel nepožádal o azyl bezprostředně po svém příjezdu do země, je tak vždy na místě a společně s vyhodnocením jiných tvrzení žadatele je součástí zjišťování skutečného stavu věci.“* Tyto závěry Nejvyšší správní soud zopakoval i v rozsudcích ze dne 10. 2. 2006, čj. 4 Azs 129/2005-54, ze dne 7. 4. 2016, čj. 7 Azs 9/2016-34, anebo v usnesení ze dne 30. 1. 2012, čj. 4 Azs 36/2011-170.

[7] Stěžovatel sice uvádí, že v jeho případě nastaly důvody pro podání žádosti až v okamžiku, kdy mu hrozil nucený návrat do země původu. To však na výše uvedených závěrech (svědčících nepřijatelnosti dané kasační stížnosti) nic nemění, naopak spíše může svědčit určité účelovosti žádosti vedené snahou legalizovat pobyt na území ČR, ač k tomu slouží instituty spadající pod zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, nikoliv zákon o azylu. V tomto ohledu je třeba zároveň podotknout, že ani žalovaný, ani krajský soud nezaložili své rozhodovací důvody výhradně anebo převážně na tom, že stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany s několikaletým odstupem od okamžiku, kdy do ČR přicestoval. Tato skutečnost ho tedy nijak nediskvalifikovala v možnosti s podanou žádostí uspět. Ostatně v obecné rovině je třeba připustit, že se skutečně azylové důvody mohou v průběhu času významně změnit (např. v případě změny politického režimu v zemi původu apod.). To však není případ stěžovatele. Z jím popisovaných důvodů v tomto směru plyne, že považoval azylovou žádost za poslední možnost, jak se může vyhnout nucenému návratu do země původu, což ostatně sám připouští. Z toho důvodu tedy nyní vznesená otázka časového odstupu mezi faktickým pobytem na území ČR a okamžikem podání azylové žádosti plně spadá pod rozsah výše popsaných závěrů zdejšího soudu, a tedy nezakládá přijatelnost kasační stížnosti, neboť je v souladu s předchozí judikaturou a soud neshledává žádný důvod, pro který by se od ní měl odklonit.

[8] Stěžovatel dále poukázal na to, že se krajský soud nevypořádal s žalobním bodem spočívajícím v hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu v případě jeho nuceného návratu do Vietnamu. Nelze však přehlédnout, že sám vedle toho popisuje závěry, které v tomto směru krajský soud uvedl. Kasační soud konstatuje, že již

z takto koncipované kasační argumentace je zjevné, že krajský soud tuto rovinu žalobních námitek neopomněl a vypořádal se s ní způsobem, který *prima facie* nijak nesvědčí o nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Nelze přehlédnout, že závěry krajského soudu ve vztahu k otázce hrozby vážné újmy stěžovatel v kasační stížnosti konkrétně nijak nerozporuje, ani neuvádí žádné skutečnosti, které by je mohly a měly zvrátit. Nejvyšší správní soud proto jen připomíná, že se otázkou možné újmy spojené s návratem neúspěšného žadatele o udělení mezinárodní ochrany do Vietnamu ve své judikatuře již zabýval (viz např. usnesení ze dne 4. 2. 2009, čj. 3 Azs 77/2008-59, ze dne 2. 1. 2012, čj. 6 Azs 35/2011-47, a ze dne 13. 7. 2020, čj. 10 Azs 70/2020-32).

[9] Poukazuje-li stěžovatel, stejně jako již dříve v žalobě, že jsou v jeho případě dány důvody pro udělení humanitárního azylu kvůli ekonomické a sociální situaci, které by v zemi původu v případě nuceného návratu čelil, je třeba poukázat na to, že rovněž touto právní otázkou se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval. Např. v rozsudku ze dne 27. 8. 2003, čj. 5 Azs 3/2003-54, uvedl, že *„i když soud bere na vědomí zjištěné reálie o Vietnamské socialistické republice ve smyslu obtíží s obživou či seberealizací, tyto plynou právě z hospodářských potíží země a nelze bez dalšího je vnímat jinak, nežli právě jako důvody po výtce ekonomické.“* Dodal zároveň, že nejsou-li v takovém případě dány jiné, mimořádné okolnosti, tyto ekonomické důvody samy o sobě předpoklady pro udělení humanitárního azylu nezakládají, resp. nezakládají nezákonnost rozhodnutí žalovaného, který jej žadateli pro tyto důvody neudělil. Stejný závěr Nejvyšší správní soud zopakoval ve vztahu k zemi původu stěžovatele např. v rozsudku ze dne 26. 1. 2017, čj. 7 Azs 297/2016-28, anebo v usnesení ze dne 27. 11. 2019, čj. 1 Azs 320/2019-30, či ze dne 19. 11. 2020, čj. 6 Azs 179/2020-32. Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem i žalovaným zdůrazňuje, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je tedy otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, čj. 3 Azs 12/2003-38, a ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003-48), přičemž žalovaný se touto možností v případě stěžovatele zabýval. Ani v tomto ohledu tedy stěžovatel nevznáší v kasační stížnosti nic, co by její přijatelnost zakládalo.

[10] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[11] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že soud kasační stížnost odmítl, nemá právo na náhradu nákladů řízení žádný z účastníků.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 22. dubna 2021

Milan Podhrázký

pokračování

předseda senátu